

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 3.12.2009
COM(2009)667 окончателен

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

**ПЕТО НАЦИОНАЛНО СЪОБЩЕНИЕ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ
СЪГЛАСНО РАМКОВАТА КОНВЕНЦИЯ НА ОБЕДИНЕНИТЕ НАЦИИ ПО
ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА (UNFCCC)**

**(разработването на това съобщение се изисква по член 12 от Рамковата конвенция
на Обединените нации по изменението на климата)**

{SEC(2009)1652}

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	Резюме.....	3
1.1.	Национални обстоятелства	5
1.2.	Инвентаризация на емисиите.....	6
1.3.	Политики и мерки	6
1.4.	Прогнози	7
1.5.	Въздействия, уязвимост и адаптиране	11
1.6.	Финансови ресурси и трансфер на технологии.....	12
1.7.	Научни изследвания и системни наблюдения.....	13
1.8.	Образование, обучение и обществена осведоменост	15

1. РЕЗЮМЕ

Настоящият текст е Петото национално съобщение на Европейската общност (ЕО) съгласно член 12 от Рамковата конвенция на Обединените нации по изменението на климата (UNFCCC).

Европейската общност и нейните 27 държави-членки, както индивидуално, така и съвместно, провеждат от редица години дейности срещу изменението на климата. В рамките на тези дейности, през 2008 г. бе направена значителна стъпка напред с въвеждането в ЕО на цялостен и амбициозен пакет от политики и мерки за енергетиката и изменението на климата. Пакетът съдържа предложения, обхващащи следните области: възобновяемата енергия, Европейската схема за търговия с емисии (EU ETS), споделените усилия на държавите-членки за намаляване на емисиите в секторите извън Европейската схема за търговия с емисии, съхраняването на въглероден диоксид в геоложки обекти, а също така са формулирани конкретни цели за 2020 г. В пакета е включен и правно обвързващ ангажимент за намаляване до 2020 г. на емисиите на парникови газове с 20 % в сравнение с количествата от 1990 г. Едновременно с приемането на пакета от политики и мерки за енергетиката и изменението на климата бе приет и регламент, с който се въвеждат нови норми по отношение на емисиите на новите пътнически автомобили, както и задължение за производителите и доставчиците на минерални горива да намалят емисиите на парникови газове от цялата производствена верига на тези горива. Други важни неотдавнашни развития са: включването на авиационните дейности в Европейската схема за търговия с емисии и издаването на нова директива за насърчаване на чистите и енергоефективни пътни транспортни средства.

ЕО проявява активност както в прилагането на съществуващите политики, така и в непрекъснатото разработване на нови политики, с оглед на променящите се обстоятелства. При разработването на тези политики се използват резултатите от научните изследвания на климатичната система, знанията относно въздействията на изменението на климата и идентификацията на варианти за смекчаване на тези въздействия (mitigation) и за адаптиране към тях (adaptation). Няколко проекта са насочени към технологиите и стратегиите за намаляване на емисиите на парникови газове в конкретни стопански сектори, като например в енергетиката и транспорта.

Политиките, които вече се прилагат, дават своя ефект — например от 2003 г. насам специфичните емисии на човек от населението в ЕС-27 бавно намаляват. Също така, има намаление в цялостните емисии на парникови газове през периода 1990-2007 г. Първичната енергийна интензивност е с низходяща тенденция от 1996 г. насам. Освен това, значително се е увеличило използването на разните форми на възобновяема енергия.

Очаква се, че благодарение на съществуващите мерки и с използване на механизмите по Киото, ЕС ще изпълни своята цел съгласно Протокола от Киото. Относно продължението на този процес в периода до 2020 г. — при прилагане на вече въведените мерки, очаква се емисиите на ЕС-15 (без да се отчита LULUCF¹) да се

¹ Земеползване, промени в земеползването и горско стопанство (Land-Use, Land-Use Change and Forestry)

задржат на стойности, близки до количествата от 2010 г., а за емисиите на ЕС-27 се очаква малко понижение, а след това връщане около 2020 г. към равнищата от 2005 г. От друга страна, при въвеждане на допълнителни мерки се прогнозира, че ще има устойчива тенденция на намаление на емисиите на ЕС-27 до 2020 г., която ще доведе до намаление с 15 % спрямо количествата от 1990 г. (като при това, в прогнозите на много държави-членки все още не се отчита цялостният ефект на новопредложените политики в областта на изменението на климата).

Що се отнася до земеползването, промените в земеползването и горското стопанство (LULUCF), наличните данни от двадесет държави-членки показват, че общата тенденция за периода от 1990 г. до 2007 г. е за увеличение на нетните поглъщания на въглерод. От друга страна, обаче, очаква се нетното поглъщане на въглерод в резултат на LULUCF значително да намалее в периода до 2020 г. и да се върне към стойностите от 1990 г. Следователно, през периода до 2020 г. може да се очаква увеличение на нетните емисии на парникови газове в резултат на LULUCF.

При все, че намаляването на емисиите на парникови газове е от първостепенна важност за да може да се избегне опасно изменение на климата, ЕО признава факта, че някои въздействия са неизбежни поради наличието на емисии от миналото. По тази причина, в ЕО бяха проведени научни изследвания и бяха предприети дейности за проучване на тези въздействия, за разработване на предпазни мерки и за подпомагане на развиващите се страни за укрепване на техния капацитет за преодоляване на изменението на климата. Тези дейности включват използването на един по-координиран подход за разработване на политика, изразен в съответната Бяла книга, който да се прилага при определяне на насочеността на политиката на ЕО в близките години.

Едновременно с вътрешнообщностните дейности във връзка с изменението на климата, ЕО проявява силен ангажимент и към подпомагането на развиващите се страни в борбата срещу бедността и за постигането на формулираните от ООН „Цели на хилядолетието за развитие“. Борбата срещу изменението на климата представлява неразделна част от тези въпроси. В последните години сътрудничеството в областта на изменението на климата бе чувствително засилено чрез няколко различни рамки на дейност. Финансовите приноси на ЕО във връзка с изменението на климата се увеличиха значително през последните няколко години.

ЕО отчита важността на обществената осведоменост и на образованието и професионалното обучение в областта на изменението на климата. Като част от подготовката на настоящото Съобщение, бе проведено 6-седмично обсъждане, при което европейски организации бяха поканени да дадат мнение по въпросите, свързани с изменението на климата. Тези мнения допринесоха за по-добро представяне на някои информации в настоящото Съобщение. Също така, бяха споделени редица мнения относно напредъка в последно време на политиката на ЕС по отношение на изменението на климата. При все, че мненията бяха главно положителни, особено по отношение на приетия неотдавна пакет от мерки за енергетиката и изменението на климата, бяха споделени също някои безпокойства и бяха посочени области, в които според заинтересованите страни са необходими допълнителни действия.

По отношение на периода след 2012 г., възприетата в ЕО цел е да се ограничи повишението на глобалната средна температура в рамките до 2 °C в сравнение с равнищата ѝ от преиндустриалния период. Ако се запазят сегашните тенденции на изменение на емисиите, прагът на температурно повишение с 2 °C може да се окаже

вече преминат към 2050 г. Дори и ако увеличението на глобалната средна температура бъде задържано под 2 °С, пак ще са необходими значителни усилия за адаптиране към изменението на климата.

ЕО е убедена, че за тази цел трябва да бъдат преодолените следните три ключови предизвикателства: формулиране на цели и предприемане на действия; осигуряване на финансиране; изграждане на реално действащ глобален въглероден пазар. Международното споразумение за периода след 2012 г. трябва да е достатъчно амбициозно и всеобхватно, предвиждащо съпоставими намаления на емисиите от страна на всички развити страни и включващо подходящи действия от развиващите се страни за намаление на емисиите. Ако бъде осигурено такова споразумение, ЕО е поела твърд ангажимент да увеличи на 30 % своята вече въведена обвързваща цел за намаление на емисиите с 20 %.

1.1. Национални обстоятелства

Население

- ЕС включва понастоящем 27 държави-членки, след присъединяването на България и Румъния на 1 януари 2007 г. Населението на ЕС-27 е продължило да нараства с около 0,3 % годишно, което представлява подобен темп на растеж като посочения в Четвъртото национално съобщение (НС).

Икономика

- БВП на ЕС-27 е имал стабилен ръст (с около 2,3 % годишно за периода 1995—2007 г.), дължащ се главно на значителния растеж в сектора на услугите.

Енергетика

- Общото първично и крайно енергопотребление е нараснало през периода 1990—2007 г. (с около 0,5 % годишно), като през последните години се наблюдава стабилизация на потреблението.
- Докладваната в Четвъртото национално съобщение тенденция за намаление на дела на въглищата в структурното разпределение на първичните горива за сметка на увеличение на дела на газовите горива е продължила. От друга страна, темпът на нарастване на използването на възобновяеми енергийни източници се е увеличил в периода след 2002 г. (което се дължи главно на увеличеното ползване на вятърна енергия и биомаса).
- Зависимостта на ЕС от използването на вносни минерални горива е продължила да нараства с ускорен темп в периода след Четвъртото национално съобщение, което предизвиква безпокойства по отношение на енергийната сигурност.

Транспорт

- Увеличението на общото крайно енергопотребление до голяма степен се дължи на увеличеното използване на енергия за транспортни цели.
- Както товарният, така и пътническият транспорт са продължили интензивно да нарастват от 1990 г. насам. Започва да се наблюдава леко отслабване на корелацията (decoupling) на ръста на пътническия транспорт от икономическия растеж.

Земеползване, селско и горско стопанство

- Общо взето, през периода 1990—2005 г., в по-голямата част от държавите-членки делът на използваните земеделски земи е намалял с около 10 %. Залесените площи (без да се включват другите площи от горския фонд) са се увеличили през същия период с около 8 %.

1.2. Инвентаризация на емисиите

- Общо емисиите на парникови газове в ЕС-27 (без да се отчитат земеползването, промените в земеползването и горското стопанство — LULUCF) са намалели през периода от 1990 г. до 2007 г. с 9,3 %. В ЕС-15 намалението на емисиите на парникови газове за същия период е с 4,3 %. Както в ЕС-27, така и в ЕС-15 най-голяма относителна промяна е имало в сектора на отпадъците, където са постигнати значителни намаления на емисиите на CH_4 от контролираните депа за твърди отпадъци.
- Осреднените за последните пет години емисии в ЕС-15 (без да се отчитат земеползването, промените в земеползването и горското стопанство — LULUCF) са били с 3,1 % под съответните количества от базовата година.
- Годишното намаление на емисиите в 2007 г. спрямо тези от 2006 г. е с 1,2 % в ЕС-27 и с 1,6 % в ЕС-15. Това до голяма степен се дължи на намалението на емисиите на CO_2 от битовия сектор и сектора на услугите, поради по-топлите климатични условия през 2007 г. в сравнение с предходната година, а също и в резултат от промени в дяловете на закупените видове горива през 2007 г. (в сравнение с 2006 г. и 2008 г.), във връзка с колебания в цените на горивата.

1.3. Политики и мерки

- Редица вече въведени политики и мерки на равнище ЕО се засилват, с оглед да бъдат постигнати целите, поставени в интегрирания пакет от документи за енергетиката и изменението на климата.
- ЕО пое ангажимент за намаляване на емисиите на парникови газове до 2020 г. с поне 20 % спрямо количествата от 1990 г., с твърд ангажимент тази цел да бъде увеличена до 30 %, в случай че бъде постигнато задоволително международно споразумение.

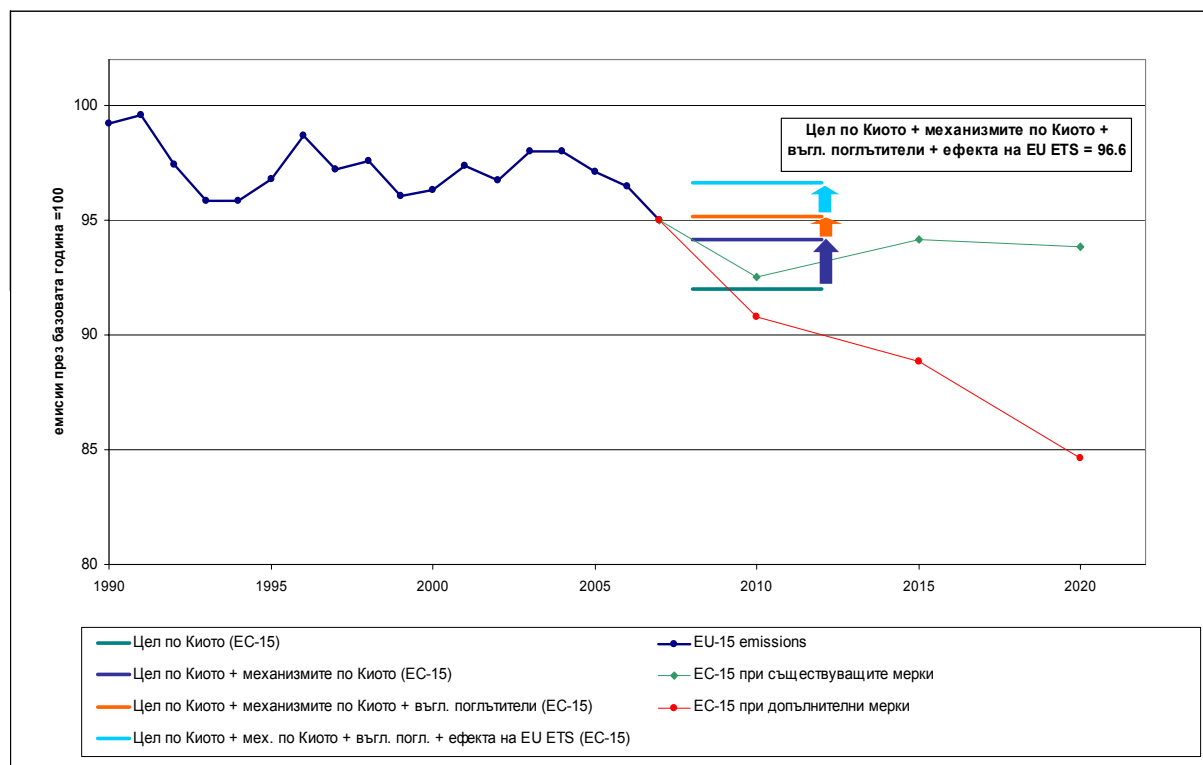
- ЕО се ангажира да постигне до 2020 г. 20 % дял на възобновяемите енергийни източници в общото брутно крайно енергопотребление на ЕС (включително потреблението на електроенергия, топлинна енергия и енергия за транспортни цели), което се допълва с цел до 2020 г. за поне 10 % дял на възобновяемите енергийни източници в крайното енергопотребление в транспорта.
- ЕО се ангажира да постигне до 2020 г. намаление с 20 % на общото първично енергопотребление, в сравнение с базовата линия при обичайната практика (Business as Usual baseline).
- Европейската схема за търговия с емисии (EU Emissions Trading Scheme) е понастоящем в своята втора фаза (2008—2012 г.) и действието на Схемата е засилено на база на опита, придобит по време на първата фаза (2005—2007 г.). Допълнително засилване на действието на Схемата и разширяване на нейния обхват е планирано да бъде осъществено през третата фаза, включително с въвеждане и на авиационния сектор в нейния обхват.
- Неотдавнашните развития включват също така ново законодателство за намаляване на емисиите на парникови газове в секторите, които не са обхванати от Европейската схема за търговия с емисии (EU ETS), както и ново законодателство в следните области: улавяне и съхранение на CO₂ (carbon capture and storage), стандарти за специфичните емисии на нови пътнически автомобили, производство на транспортни горива и енергоефективни пътни транспортни средства.
- Постигането на успешен завършек през декември 2009 г. в Копенхаген на международните преговори във връзка с изменението на климата представлява ключов приоритет за ЕО.

1.4. Прогнози

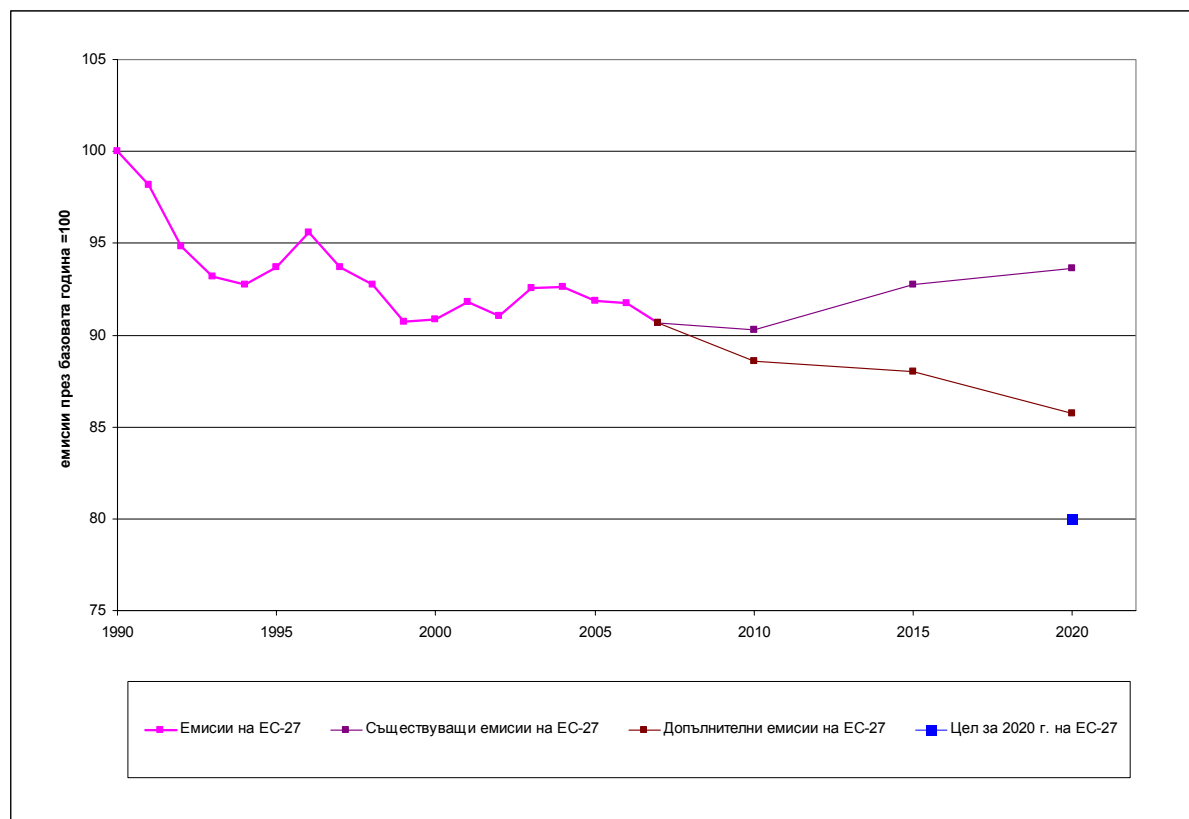
- Съгласно Протокола от Киото, ЕС-15 възприе цел за намаление на средногодишните емисии през периода от 2008 г. до 2012 г. с 8 % спрямо емисиите от базовата година. Прогнозира се, че през 2010 г. емисиите на парникови газове в ЕС-15 ще бъдат със 7,5 % под емисиите от базовата година (съществуващите мерки водят до намаление с 320 млн. тона спрямо емисиите от базовата година, възлизаци на 4 266 млн. тона). Очаква се, че въвеждането на допълнителни мерки ще намали емисиите в ЕС-15 в 2010 г. до количество с 9,2 % под емисиите от базовата година (допълнителните мерки ще доведат до намаление с още 73 млн. тона спрямо емисиите от базовата година). Следователно, емисиите на ЕС-15 в 2010 г., като се отчита очакваното въздействие на националните политики и мерки, се очаква да бъдат намалени с 1,2 процентни пункта в повече в сравнение с целта по Протокола от Киото за 2010 г.
- Очаква се планираното използване от страна на държавите-членки на ЕС на гъвкави механизми да увеличи прогнозните права за емисии в ЕС-15 през периода на поети задължения с *допълнителни* 2,2 % (т.е. с 93 млн. тона) — до 94,2 % от емисиите през базовата година, а също така се очаква използването на въглеродни поглътители да доведе до увеличение на тези

права с *допълнителен* 1 % (т.е. с 42 млн. тона) — до 95,2 % от емисиите през базовата година. Също така, очаква се придобиването от страна на оператори на инсталации, обхванати от Европейската схема за търговия с емисии, на произтичащи от гъвкавите механизми емисионни кредити, да доведе до увеличение на прогнозните права за емисии през периода на поети задължения с *допълнителни* 1,4 % (т.е. с 61,2 млн. тона) — до 96,6 % от емисиите през базовата година.

Фигура 1: Емисии на парникови газове и съответни прогнозни стойности за ЕС-15 (без да се отчита земеползването, промените в земеползването и горското стопанство — LULUCF) при сценариите „съществуващи мерки“ и „с допълнителни мерки“, за периода 1990—2020 г.

Фигура 2: Емисии на парникови газове и съответни прогнозни стойности за ЕС-27 (без да се отчита земеползването, промените в земеползването и горското стопанство — LULUCF) при сценариите „съществуващи мерки“ и „с допълнителни мерки“

Забележка: Индексът по вертикалната ос се основава на емисиите в ЕС-15 през базовата година, която за емисиите на CO₂, CH₄ and N₂O е 1990 г., а за емисиите на флуоровъглеродороди е 1995 г. (с изключение на Австрия, Франция и Италия, за които базовата година за емисиите на флуоровъглеродороди е 1990 г.). По тази причина, стойността за ЕС-15 в 1990 г. не е точно 100. Тъй като ЕС-27 няма колективна цел по Протокола от Киото и следователно няма колективна базова година, индексът по вертикалната ос се основава на емисиите на ЕС-27 през 1990 г.

- Като се отчете планираното използване на механизмите по Протокола от Киото, въглеродните поглътители и въздействието на Европейската схема за търговия с емисии (EU ETS), в допълнение към ефекта на националните мерки, очаква се ЕС-15 да преизпълни целта си в 2010 г. с 5,8 процентни пункта (с прогнозни емисии в размер на 3 677 млн. тона).
- Прогнозира се емисиите на парникови газове на ЕС-27 в 2010 г. в резултат на вече въведените мерки да са с 9,7 % под количествата от 1990 г., а ако се отчете също и въздействието на допълнително планираните мерки — съответно с 11,4 % под количествата от 1990 г.
- Съгласно настоящите прогнози, емисиите на ЕС-27 в 2020 г. при сценария „съществуващи мерки“ ще са със 6,4 % под количествата от 1990 г., а при сценария „с допълнителни мерки“ — съответно със 14,3 % под количествата от 1990 г., което следва да се съпостави с целта на ЕС за намаляване на емисиите с 20 % под количествата от 1990 г. Но трябва да се има предвид, че много държави-членки (16 на брой) не са отчетели в своите прогнозни оценки

въздействието на пакета от мерки на ЕС в областта на изменението на климата и енергетиката.

- Също така, 20 държави-членки не са отчетли в своите най-нови прогнозни оценки въздействието на финансовата криза.

1.5. Въздействия, уязвимост и адаптиране

- В периода след Четвъртото национално съобщение бе постигнат значителен напредък в оценяването на въздействията на изменението на климата и в разработването на политика за адаптиране към тези въздействия в Европа.
- В Четвъртия доклад за оценка (IV ДО) на Междуправителствения комитет по изменение на климата (IPCC) от 2007 г. бяха публикувани убедителни данни, че изменението на климата се дължи на причинени от човека емисии на парникови газове, с което бе даден нов импулс на научните изследвания и разработването на политики в Европа относно изменението на климата. Европейските учени дадоха значителен принос в тези усилия, като подкрепиха този процес и предоставиха нови научни данни, които бяха използвани в оценката.
- В периода след публикуването от IPCC на Четвъртия доклад за оценка се наблюдава ускоряване на темпа на изменението на климата. В доклади на Европейската агенция по околната среда (EEA), на Съвместния изследователски център на ЕО (JRC-IES) и на проекти, финансирани по Рамковата програма за научни изследвания, са посочени нови данни за значителни въздействия на изменението на климата в Европа и извън нейните граници. Финансират се редица нови научно-изследователски програми, които да подобрят знанията в областта на адаптирането към изменението на климата.
- ЕО възприе един по-координиран подход за разработване на политика, изразен в Бялата книга относно адаптирането към изменението на климата, който да се прилага при определяне на насочеността на политиката на ЕО в близките години. Понастоящем в ЕО се работи върху съставянето на Рамка за адаптиране (Adaptation Framework), с оглед да бъде намалена уязвимостта на ЕС спрямо въздействията на изменението на климата. Тази рамка ще допълни и ще усилва дейностите, предприемани от държавите-членки на ЕС. Бялата книга относно адаптирането към изменението на климата бе публикувана през април 2009 г.
- ЕО даде ход на редица инициативи за подпомагане на развиващите се страни в техните усилия за адаптиране към измененията на климата. Например, Световният алианс за борба с изменението на климата (Global Climate Change Alliance), създаден през 2007 г. с цел задълбочаване на сътрудничеството между ЕО и развиващите се страни, представлява ново потвърждение на ангажимента на ЕО да дава първостепенно място на изменението на климата в сътрудничеството в областта на развитието и предоставя техническа и финансова помощ за адаптация на най-слабо развитите страни (Least Developed Countries — LDCs) и на малките островни развиващи се държави (Small Island Developing States — SIDS).

- Европейската комисия подготвя създаването на Европейска „клирингова къща“ за най-актуалната и авангардна информация — тя ще представлява комбинация на софтуерен инструмент и база данни за изменението на климата, уязвимостта и най-добрите практики за адаптация.
- Адаптацията на изменението на климата се затруднява от наличието на значителна неопределеност по отношение на бъдещите климатични условия — като например количеството на валежите, слънчевото греене, температурата — на местно равнище. Необходимо условие за намаляването на тази неопределеност представлява изграждането на дългосрочна устойчива система за планетарно наблюдение на климата. ЕО е в процес на създаване на такава система чрез инициативата за Глобален мониторинг на околната среда и сигурността² и Европейската мрежа за морско наблюдение и данни³.

1.6. Финансови ресурси и трансфер на технологии

- В периода след Четвъртото национално съобщение бяха използвани проекти за по-точна и по-подробна категоризация на характера на изменението на климата, с цел да бъде съставена по-ясна картина относно необходимия размер на финансовите приноси, предназначени за различни дейности в областта на изменението на климата, при нарастващо прилагане на маркерите от Рио де Жанейро за идентифициране в проектите на елемента, свързан с изменението на климата.
- Значително се увеличиха финансовите приноси на ЕО⁴ чрез свързани с изменението на климата проекти в развиващите се страни, разработвани по програми за външно сътрудничество — от 160 млн. евро през 2004 г. на 318 млн. евро през 2007 г.⁵ Тези проекти не са проекти по Механизма за чисто развитие.
- Значението на дейностите за адаптиране към изменението на климата непрекъснато нараства, което личи и от увеличаващите се финансови ресурси⁶, насочвани към тази област.

² Глобален мониторинг на околната среда и сигурността (ГМОСС): за повече сигурност на планетата, Брюксел, 12.11.2008 г., COM(2008) 748 окончателен

³ Изграждане на европейска инфраструктура за изучаване на моретата: пътна карта за създаването на Европейска мрежа за морско наблюдение и данни (Building a European marine knowledge infrastructure: Roadmap for a European Marine Observation and Data Network), SEC (2009) 499 (окончателен), 4 април 2009 г.

⁴ Финансирани от Европейската комисия — съгласно базата данни на Службата за сътрудничество EuropeAid.

⁵ Тези суми включват и финансиране, насочено към три страни (Русия, Украйна и Турция) от Анекс I към Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата (UNFCCC), във връзка с която съществува финансов инструмент на ЕС, отнасящ се както за страни от Анекс I, така и за страни, които не са от Анекс I. Съответните суми общо за тези три страни възлизат на: 3,95 млн. евро в 2004 г., 2,8 млн. евро в 2005 г., 4,3 млн. евро в 2006 г. и 22 млн. евро в 2007 г.

⁶ Тези стойности се отнасят само за проектите, които са чисто адаптационни (adaptation specific) и не включват проектите за смекчаване на въздействията на изменението на климата (mitigation projects), които също съдържат елемент на адаптация. Следователно, общата сума, използвана за всички адаптационни дейности, е по-голяма.

- Съобщението, озаглавено: „Увеличаване на международното финансиране на борбата с изменението на климата: европейски план за споразумение в Копенхаген“, което бе прието на 10 септември 2009 г., представлява план за увеличаване на международното финансиране за подпомагане на развиващите се страни в тяхното противодействие срещу изменението на климата. В този документ е отбелязан фактът, че въпросът за финансирането има централно значение във връзка с постигането на амбициозно споразумение в Копенхаген.
- Съществуват редица нови финансови механизми и инициативи в подкрепа на увеличаващото се съсредоточаване на усилия в областта на изменението на климата, като например Световният фонд за енергийна ефективност и възобновяема енергия (GEEREF), Световният алианс за борба с изменението на климата (GCCA) и Енергийният фонд на ЕС аз африканските, карибските и тихоокеанските страни (EU-ACP Energy Facility), като последният от посочените механизми има различен предмет на дейност, но също има значителен принос в борбата срещу изменението на климата.
- Изменението на климата заема важно място в Седмата европейска рамкова програма за научни изследвания, която включва редица инициативи и проекти, имащи конкретната цел да подпомогнат развиващите се страни по въпроси, свързани с изменението на климата. От 2004 г. насам, институции от страни извън Анекс I към Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата са получили от ЕО финансиране за научно-изследователски работи в размер на 19,3 млн. евро.

1.7. Научни изследвания и системни наблюдения

- В периода след Четвъртото национално съобщение бяха постигнати ключови развития в научните изследвания на равнището на ЕО относно изменението на климата, по-специално във връзка със Седмата рамкова програма (FP7) за научни изследвания и технологично развитие, която започна през 2007 г.:
- Общият бюджет на Седмата рамкова програма възлиза на 50,52 млрд. евро за целия период на програмата (2007—2013 г.), което представлява увеличение със 65 % в сравнение бюджета на Шестата рамкова програма, въз основа на съпоставка на средногодишните суми. Структурата на Седмата рамкова програма е по-широкообхватна и по-интегрирана, с четири основни блока от дейности — „Сътрудничество“, „Идеи“, „Хора“ и „Капацитети“ (заедно с още един, пети блок — Евратом, с бюджет от 2,75 млрд. евро, който е посветен на ядрени изследвания). Устойчивото развитие получи централно място — като компонент и цел на всички финансирани от ЕО научни изследвания.
- Основният блок от дейности „Сътрудничество“ (за който са предназначени 64 % от бюджета на Седмата рамкова програма) обхваща десет теми, една от които е „Околна среда“ (включваща и въпросите във връзка с изменението

на климата)⁷, като безвъзмездното финансиране по тази тема възлиза на 1,89 млрд. евро за периода 2007—2013 г.; 14 % от вече предоставеното от 2007 г. насам финансиране по тази тема е за изследователски проекти в областта на изменението на климата и за установяването на възможности за смекчаване и за адаптация към изменението на климата.

- Научни изследвания, финансирани по теми, като например: космически и глобален мониторинг на околната среда и сигурността (ГМОСС, съкращение на английски GMES), енергетика, транспорт, селско стопанство и рибарство към частта „Сътрудничество“ на Седмата рамкова програма допринасят за проучването на климатичната система, за по-доброто познаване на въздействията на изменението на климата и за установяването на възможности за смекчаване и за адаптация към тези въздействия. Други свързани с климата научно-изследователски проекти се финансират по частите „Хора“, „Идеи“ и „Капацитети“ на Седмата рамкова програма. Финансирането, предоставено по рамковите програми на ЕО от 2003 г. насам за научни изследвания в областта на климата, се оценява на 570 млн. евро.
- Изследователските проекти, финансирани по следните теми: глобален мониторинг на околната среда и сигурността (1,43 млрд. евро в FP7), енергетика (2,35 млрд. евро), транспорт (4,16 млрд. евро), селско стопанство и рибарство (1,93 млрд. евро), способстват за подпомагане на научните изследвания, свързани с прилагането на мерки за смекчаване и за адаптация към изменението на климата, включително за разработване на съответните технологии. Значителна част от предприетите в тези области изследвания са свързани с намалението на емисиите на парникови газове.
- Европейският съюз прие стратегически план за ускоряване на разработването и прилагането на икономически ефективни нисковъглеродни технологии чрез съвместно стратегическо планиране и по-ефективно изпълнение на програмите.
- Съгласно Стратегическия план за енергийни технологии (SET-Plan), приет през 2007 г., изследванията в областта на нисковъглеродните технологии са съсредоточени върху тези технологии, които могат най-добре да послужат за постигането до 2020 г. на целите „20-20-20“ на ЕС (20 % по-добра енергийна ефективност, 20 % дял на възобновяемата енергия, 20 % намаление на емисиите на парникови газове). За целите на Стратегическия план за енергийни технологии се разчита главно на средства по Седмата рамкова програма (тема „Енергетика“). Освен редовното финансиране по Седмата рамкова програма, през 2009 г. бе одобрен допълнителен бюджет по Европейския план за икономическо възстановяване — за научни

⁷

По Шестата рамкова програма, изследванията в областта на изменението на климата бяха финансирани главно по тематичната приоритетна подобласт „Устойчиво развитие, глобално изменение и екосистеми“. Чрез специфични мерки в подкрепа на „международното сътрудничество“ бяха подпомогнати значителен брой дейности за международно сътрудничество във връзка с въпроси на екологичната и екосистемната устойчивост и на сигурността на снабдяването с храни, които са директно свързани с изменението на климата в развиващи се страни.

изследвания в областта на вятърната енергия (565 млн. евро) и на улавянето и съхранението на CO₂ (1 050 млн. евро), които средства е предвидено да бъдат използвани до края на 2010 г. Разработват се и допълнителни предложения за добавки към финансирането, необходимо за целите на Стратегическия план за енергийни технологии.

- В Седмата рамкова програма бе въведен нов инструмент — наречен „съвместни технологични инициативи“ (JTIs)⁸ — при който се съчетават инвестиции от частния сектор и/или национално финансиране с европейско публично финансиране. Съвместните технологични инициативи „Чисто небе“ (Clean Sky) и „Водород и горивни клетки“ (Hydrogen and Fuel Cell) са пряко насочени към намаляване на емисиите на парникови газове от въздушния и автомобилния транспорт, както и при стационарни приложения на съответните технологии.
- Международното сътрудничество играе централна роля в Седмата рамкова програма, като всеки учен или институция от трета страна има право да участва в предложенията за проекти в отговор на поканите за предложения по програмата (FP7 calls). Също така, по програмата за сътрудничество има проекти, които са специално посветени на международното сътрудничество. Към настоящия момент около 6 % от участниците са от трети страни, включително от развиващи се страни.
- Научните изследвания в областта на климата, предприети от Съвместния изследователски център на ЕО (с общ бюджет от 1,75 млрд. евро по Седмата рамкова програма) предоставиха съдействие на политиките на ЕО във връзка с изменението на климата и подобриха научните знания за изменението на климата.
- И накрая, създаден бе Европейският съвет за научни изследвания (ERC), с цел насърчаване на научни пробиви, основаващи се на собствени предложения на водещи учени. Европейският съвет на научни изследвания практически ще действа като национален научно-изследователски съвет на равнището на ЕО и ще поема също отговорност за реализирането на проекти.

1.8. Образование, обучение и обществена осведоменост

Основните мероприятия в тази област, които бяха проведени в ЕО в периода след Четвъртото национално съобщение, включват:

- Кампании за осведомяване на обществеността по въпросите на изменението на климата, както следва:
- Кампанията за изменението на климата (Climate Change Campaign, 2006—2009 г.)

⁸

Специализираните структури, изпълняващи Съвместните технологични инициативи, са независими юридически организации, със специално предназначен (dedicated) бюджет и персонал. Европейската комисия е член-основател на всяка от Съвместните технологични инициативи и има право на вето по някои предварително определени въпроси.

- Кампания за устойчиво развита енергетика в Европа, 2005—2011 г.)
- Кампанията за действие срещу изменението на климата (Climate Change Campaign, 2007—2009 г.)
- Спогодбата на кметовете за енергетиката и климата (Covenant of Mayors on energy and climate, от 2008 г. нататък)
- Програмата за ново учене през целия живот (New Lifelong Learning Programme, 2007—2012 г.), с нарастващ брой образователни проекти и проекти за професионално обучение, свързани с изменението на климата
- Проучванията на Евробарометър относно отношението на европейците към изменението на климата (2008 г. и 2009 г.)
- Детския уебсайт „Еко агенти“ (Eco Agents, от 2008 г. нататък)
- Разработването на редица онлайн ресурси и инструменти за подобряване на обществената осведоменост и за обучение по въпросите на изменението на климата
- През 2009 г. бе създаден Европейският институт за иновации и технологии (EIT), с цел подпомагане на нови способи за създаване и насърчаване на иновации в Европа. Устойчиво развитата енергетика, както и смекчаването и адаптацията към изменението на климата, са сред приоритетните задачи на EIT.

Пълният текст на Петото национално съобщение на ЕО е включен в Работния документ за службите на Комисията, състоящ се от четири тома (Част 1, 2а, 2б и 3).